

ת"פ 2634/02/16 - מדינת ישראל נגד יעקב סבן, סבן יעקב - ציוד לבנין בע"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 2634-02-16 ישראל נ' סבאן ואח'

לפני כבוד השופט איתי הרמלין

המאשימה מדינת ישראל

ע"י עו"ד אסף תומר

נגד

הנאשמים 1. יעקב סבן

2. סבן יעקב - ציוד לבנין בע"מ

שניהם ע"י עו"ד דן צפריר

גזר דין

1. הנאשם 1 הוא הבעלים והמנהל של החברה שהיא נאשמת 2. בתום משפט שנמשך מספר שנים הרשעתי את הנאשם 1 בשורת עבירות הקשורות לפסולת ואת נאשמת 2 בעבירה אחת הקשורה בפסולת. העבירות בוצעו באזור התעשייה של כפר אז"ר ובחלקה סמוכה אליו הנמצאת בשטח העיר קריית אונו. בצד זאת זיכיתי את הנאשמים משורה ארוכה של עבירות סביבתיות נוספות שיוחסו להם בכתב האישום.

2. את נאשם 1 הרשעתי בביצוע העבירות הבאות (המפורטות להלן לפי סדר כרונולוגי ולא לפי חומרתן):

א. בשתי הזדמנויות (אחת בחודש מאי 2012 ושנייה בחודש יולי 2012) הפר נאשם 1 את אחריותו כנושא משרה למנוע השלכת פסולת ברשות הרבים - בחלקה 181 הסמוכה לאזור התעשייה של כפר אז"ר ונמצאת בשטחה המוניציפלי של קריית אונו.

ב. בחמש הזדמנויות בין יולי 2012 ליולי 2013 הפעיל הנאשם 1 ללא רישיון עסק נפה להפרדת פסולת בניין באזור התעשייה של כפר אז"ר או בסמוך אליו.

ג. בחודשים מרץ-אפריל 2013 הנאשם 1 לא קיים צו לשמירת הניקיון שחייב אותו לפנות יחד עם נאשמת 2 כמויות גדולות של פסולת מעורבת באדמה מחלקה 181 (שהייתה ברשות הרבים). אציין שכיוון שהתביעה לא טענה בכתב האישום שהנאשמים הפעילו בחלקה זו אתר לסילוק פסולת ואף לא ביקשה בשום שלב שאזהיר את הנאשמים כי עליהם להתגונן בפני טענה זו, לא דנתי בהכרעת הדין בטענת התביעה בסיכומיה כי הנאשמים הפעילו אתר לסילוק פסולת בחלקה זו.

ד. בחודש יוני 2013 (במשך כמעט כל החודש) הפעיל נאשם 1 באזור התעשייה של כפר אז"ר תחנת מעבר לפסולת ללא רישיון עסק לעשות כן ובלי התשתיות הנדרשות לתחנה כזו לפי התקנות הרלוונטיות. כפי שקבעתי בהכרעת הדין, תחנת המעבר פעלה ברשות היחיד בשני צמדי חלקות שבהן החזיק הנאשם: 68-69 ו-92-94. יש לציין שבשלב הטיעונים לעונש הציגו נאשם 1 וסניגורו באופן שגוי את מה שנקבע בהכרעת הדין כאילו נקבע שרק בשתי הזדמנויות נשפכה בתחנת המעבר הבלתי חוקית פסולת בניין "מובהקת" (כלומר, שאינה אדמה בעיקרה). בפועל קבעתי בהכרעת הדין שצפייה בסרטוני הווידאו שבת/72 מלמדת כי בחלקות 92-94 נשפכו לסירוגין על הקרקע מכולות של פסולת בניין "מובהקת" ומכולות של אדמה, ונבנה מעין הר של פסולת בניין מעורבת באדמה. עוד קבעתי שבסרטונים ניתן לראות שבחלקות 68-69 נשפכו בתחילה מכולות של אדמה ומכולות של אדמה ובה חתיכות קטנות ומעטות יחסית של פסולת בניין "גושית", ובהמשך נשפכה במקום לפחות פעמיים פסולת בניין "מובהקת".

3. החברה, נאשמת 2, הורשעה אף היא בכך שבחודשים מרץ אפריל 2013 היא לא קיימה צו לשמירת הניקיון שחייב אותה ואת נאשם 1 לפנות כמויות גדולות של פסולת מעורבת באדמה מחלקה 181 הסמוכה לאזור התעשייה של כפר אז"ר, נמצאת בשטחה המוניציפלי של קריית אונו והייתה ברשות הרבים.

4. מעשיהם של הנאשמים יצרו מפגעים סביבתיים וכן סיכונים סביבתיים ובריאותיים, ופגעו פגיעה משמעותית בשלטון החוק בכך שכללו הפרה של צו מנהלי שהוצא נגדם. בהפעלת תחנת מעבר ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות הייתה גם פגיעה בתחרות ההוגנת מול מפעילי תחנות חוקיות.

5. המעשים שבגינם הרשעתי את נאשם 1 במספר עבירות הם מגוונים, ולכן התלבטתי אם יש לראות בהם לעניין קביעת עונשו כאירוע אחד או כמספר אירועים (ראו סעיף 40 לחוק העונשין, תשל"ז-1977). בהתחשב בכך שכל המעשים היו עבירות בתחום פסולת הבניין, שבוצעו במשך כשנה ובאזור תעשייה אחד או בסמוך אליו, החלטתי לאמץ את עמדת באי כוח הצדדים ולראות בהם אירוע אחד לעניין קביעת מתחם העונש ההולם (ראו ע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014)).

6. בניגוד לטענת הסניגור מעשי הנאשמים בתיק זה היו מעשים מתוכננים (ולא פרי של להט הרגע). חלקם של הנאשמים בביצוע העבירות היה מכריע. דברים אלה מתייחסים כמובן לעבירות שבוצעו על ידי הנאשמים באופן ישיר.

7. הסניגור הפחית מחומרת מעשי הנאשמים והציג אותם כהפרה של הרגולציה הסביבתית שלא גרמה כל נזק. אינני מקבל תיאור זה. הרגולציה הסביבתית נועדה למנוע נזקים לבריאות ולסביבה, ולכן מתקיימת חזקה שמעשים הנעשים בניגוד לה יוצרים סיכון לפגיעה בבריאות ובסביבה. כך למשל, ברור שהפעלת תחנת מעבר ללא תשתיות נדרשות יוצרת סיכון לזיהום מסוגים שונים של הקרקע, של מי התהום ושל האוויר (בין היתר כיוון שלא נערך סינון קפדני של הפסולת בטרם הבאתה למקום). זיהומים אלה עלולים כמובן לפגוע בבריאות בני האדם ובעלי החיים האחרים. עם זאת, אציין לזכותם של הנאשמים שנראה שסמוך לאחר שאנשי המשטרה הירוקה פשטו על תחנת המעבר הבלתי חוקית, פונתה ממנה הפסולת. גם הפעלת מכונה המפרידה פסולת בניין לשלושה סוגים: אדמה,

אבנים קטנות ופסולת גסה, עשויה ליצור מפגעים שונים (כולל מפגע רעש), ולכן יש חשיבות להפעלתה במקום שיאפשר על ידי הרשויות. השלכת פסולת ברשות הרבים (כתוצאה מהיעדר פיקוח מספיק) יוצרת מפגע סביבתי ועלולה ליצור אף היא סיכונים בריאותיים כתוצאה מזיהום האוויר, הקרקע ומי התהום, וכך גם אי פינויה של פסולת שהושלכה כבר (במקרה שבפני כמות גדולה של פסולת שהושלכה ברשות הרבים בחלקה 181 והנאשמים לא פינו בהתאם לצו שהוצא נגדם). הסניגור הגיש במסגרת הטענות לעונש צילום אוויר שלטענתו ניתן ללמוד ממנו כי בחלקה 181, שבה לא בוצע צו הניקוי, הוקמו בינתיים מגדלים - כלומר, הפסולת אינה שם לטענתו. ראשית, אציין שלא ניתן לקבוע על בסיס התמונה אם המגדלים הוקמו באותו מקום ממש שממנו לא פונתה הפסולת על ידי הנאשמים. יתר על כן, עולה חשש שמי שבנו את המגדלים נאלצו לנקות את הפסולת במקום הנאשמים, כך שעלות הניקוי "הוחצנה" ולמעשה "גולגלה" אל רוכשי הדירות. עוד אציין שאינני סבור שפסקי הדין שאליהם הפנה הסניגור בהקשר של טענתו לאי גרימת נזק משרתים את טיעוניו - ת"פ (ראשון לציון) 47703-06-13 **מדינת ישראל נ' שותפות התפלה שורק (תכנון והתפלה)** (16.7.2015) אינו רלוונטי כלל כיוון ששם הושפע ביצוע העבירות מ"מפגע טבע", וע"פ (מרכז-לוד) 10594-07-14 **ארזים חברה קבלנית למיחזור ופינוי פסולת בע"מ** (11.3.2015), שבו הוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל בן חודשיים, ודאי שאינו משרת את טיעוני הסניגור גם אם התקבל בו ערעור על עונש חמור עוד יותר.

8. אין כל ספק שמעשי הנאשמים נעשו מתוך מניע כלכלי, ובהתחשב בוותק הרב של נאשם 1 בעיסוק בתחום פסולת הבניין אין גם כל ספק שהיה מודע לפסול שבמעשיו - ודאי בכל הנוגע לעבירות החמורות של הפעלת תחנת המעבר ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות. יש לציין בהקשר זה שנראה שהנאשם זכה בתקופה הרלוונטית ליעוץ משפטי שוטף, והוא אף ניהל בבתי המשפט הליכים משפטיים מגוונים בנושאים רלוונטיים נגד הרשויות.

9. במסגרת שמיעת ההוכחות בתיק טענה ההגנה שמעשי הנאשמים שבגינם הוגש כתב אישום נעשו כחלק מפרויקט לניקוי אזור התעשייה של כפר אז"ר וסביבתו, שערכו הנאשמים בלחץ עיריית רמת גן וועד הישוב כפר אז"ר, ולמעשה מעשיהם היו תוצאה של כפייה מצד הרשויות. בהכרעת הדין דחיתי טענה זו של הנאשמים, כיוון שהראיות (כולל עדותו של עד ההגנה ניר עופר מוועד כפר אז"ר) הצביעו על כך שאותו פרויקט ניקוי ארך עד 3 חודשים במחצית השנייה של 2012 (מהמחצית השנייה של יולי 2012 ולכל המאוחר עד המחצית השנייה של אוקטובר 2012) בעוד תחנת המעבר הופעלה בחודש יוני 2013, וממילא לחצן של הרשויות שהנאשמים ינקו את אזור התעשייה וסביבתו לא כלל כל דרישה להפעלת תחנת מעבר או נפה ללא רישיונות, אלא פינוי פסולת בלבד. בטיעונים לעונש טען הסניגור, שכיוון שקבעתי שפרויקט ניקוי בלחץ הרשויות אכן התקיים, הרי שלכל הפחות מתקיים מצב של קרבה לסייג לאחריות פלילית המחייב להקל בעונשיהם של הנאשמים (הסניגור אף פירט כי כוונתו להגנת הצידוק, הגנת הכורח, הגנת זוטי הדברים והגנת טעות במצב הדברים). אני דוחה טענה זו של הסניגור. העובדה שבמשך שלושה חודשים במחצית השנייה של 2012 נערך פרויקט ניקוי בלחץ הרשויות אינה קשורה כלל לפעולות שבגינן הרשעתי את הנאשמים, שהתבצעו במועדים אחרים. פעולות אלה לא היו חלק מאותו פרויקט ניקוי. יש לציין שבהכרעת הדין גם דחיתי את טענת נאשם 1 שאנשי המשטרה הירוקה הטעו אותו לחשוב שמותר לו להפעיל נפה ללא רישיון. כפי שכתבתי בהכרעת הדין, כמובן אנשי המשטרה הירוקה מברכים את מי שמנקה ואינו מלכלך, אך כפי שידוע היטב לנאשמים, שזוכים ליעוץ משפטי שוטף, אנשי המשטרה הירוקה אינם מעניקים רישיונות עסק (להרחבה בעניין זה ראו האמור בהכרעת הדין). אציין שההגנה לא טענה שעומד לנאשמים סייג של טעות במצב משפטי בשל עצות משפטיות שקיבלו באופן פרטי.

10. התובע טען שמתחם העונש ההולם לנאשם 1 הוא של מאסר על תנאי לתקופה שבין 3 ל-6 חודשים בתוספת קנס שבין 100,000 ₪ ל-250,000 ₪, ולנאשמת 2 מתחם זהה של קנסות. לתמיכה בעמדתו הפנה התובע למספר גזרי דין בתיקים של עבירות סביבתיות, אך חלקם התייחסו גם למקרים שבהם הוכח זיהום בפועל, ולכן לא אתייחס אליהם כאן. התובע ביקש שאגזור על נאשם 1 מאסר על תנאי וקנס בסך 200,000 ₪, ועל נאשמת 2 אגזור קנס בגובה זהה, ואחייב את שניהם להתחייב על סכום של 200,000 ₪ להימנע מביצוע עבירה נוספת. הסניגור לא הצביע על מתחם עונש הולם, לא הפנה לפסקי דין שיסייעו בקביעתו, ולא ציין מהם לדעתו העונשים שראוי להטיל בתיק זה.

11. לשם קביעת מתחם העונש ההולם אתייחס להלן למספר תיקים שבהם נגזר דינם של נאשמים בעבירות דומות לאלה שבהם הרשעתי את הנאשמים. מדובר במקרים שבהם העבירות העיקריות קשורות להפעלה של תחנת מעבר ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות לתקופות של שנה עד שנתיים, שהן ארוכות בהרבה מזו שבה הרשעתי את הנאשמים בהפעלת תחנת המעבר. ואולם, בהתחשב בכך שכלל העבירות של הנאשמים שכולן בתחום הפסולת התפרסו על תקופה של כשנה, וכללו אי ביצוע צו ניקוי של כמות משמעותית של פסולת, שהיא עבירה בעלת חומרה מיוחדת, ניתן ללמוד מגזרי דין אלה לתיק שבפניי.

א. בע"פ (באר שבע) 44783-10-18 **שמעון איבגי נ' מדינת ישראל** (24.5.2019) נדון ערעורו של נאשם שנידון בבית משפט השלום לעונש מאסר על תנאי ולקנס של 100,000 ₪ בעקבות הרשעתו בהפעלת תחנת מעבר ברשות הרבים ללא רישיון במשך קרוב לשנתיים ועל כך שהיה אחראי לשני מקרים של השלכת פסולת (אחרי שנקבע מתחם קנסות שבין 60,000 ₪ ל-120,000 ₪ כהולם את העבירות, תוך ציון העובדה שמתחם העונש ההולם לכל מקרה של השלכת פסולת בפני עצמו מתחיל מקנס של 10,000 ₪). בית המשפט המחוזי דחה את ערעור הנאשם וכתב כי "**העונש ההולם למעשי המערער 1 הוא חמור משמעותית מהעונש אשר הוטל עליו**", וכן "**מתחם העונש לעבירה כזו, למשך תקופה כזו, מתחיל במאסר בעבודות שירות ונגמר במאסר מאחורי סורג ובריח**", והוסיף כי "**מודעות בתי המשפט לנזק הנגרם מעבירות הפוגעות באיכות הסביבה מחייבת להעלות את רף הענישה בעבירות אלה, שכן אין הענישה המקובלת היום הולמת את הפגיעה הקשה בערכים החברתיים. לפיכך, נכון יהיה להרחיב השימוש במאסר בפועל, בעיקר בעבירות בהן הפגיעה בערכי טבע ואיכות הסביבה נעשית בעקביות ובזדון למען רווח כלכלי**".

ב. בעפ"ג (מרכז - לוד) 52519-12-14 **מדינת ישראל נ' י.א. גזיאל בע"מ** (10.2.2015) נדון ערעורה של המדינה על עונשיהם של חברה ובעליה שהורשעו בהפעלת תחנת מעבר ללא רישיון במשך קרוב לשנתיים. בית המשפט המחוזי גזר על החברה קנס של 70,000 ₪ ועל הבעלים עונש של 50,000 ₪. זאת, תוך התחשבות בכך ש"**ערכאת ערעור שמחליטה להחמיר בעונשו של נאשם לא ממצה עמו את הדין**".

ג. בת"פ (תל אביב) 46189-01-16 **מדינת ישראל נ' א.ס. חליל בע"מ** (6.6.2018) גזרתי את דינם של חברה ושל בעליה, שהוא גם מנהלה, שללא רישיון הפעילו תחנת מעבר במשך כשנה תוך הפרה של

צו ישן של בית המשפט שאסר עליהם לעשות כן באזור התעשייה בכפר אז"ר (בשכנות לנאשמים שעניינם נדון בפניי כעת). באותו תיק קבעתי כי מתחם העונש ההולם לחברה נע בין 120,000 ₪ ל-450,000 ₪ וגזרתי עליה קנס של 250,000 ₪. כמו כן קבעתי כי מתחם העונש ההולם לנאשם נע בין מאסר על תנאי למאסר בפועל של מספר חודשים בצירוף קנס שבין 80,000 ₪ ל-300,000 ₪, וגזרתי עליו מאסר על תנאי וקנס בסך 150,000 ₪.

ד. בת"פ (כפר סבא) 32861-06-13 **פאדילה מאמון ואיימן עבודות עפר ופיתוח בע"מ** (6.12.2016) נגזר דינם של חברה ובעליה, שהוא גם מנהלה, שהפעילו תחנת מעבר במשך כשנתיים וביצעו מספר עבירות נוספות. בית המשפט גזר על החברה קנס של 85,000 ₪ ועל המנהל מאסר על תנאי וקנס של 95,000 ₪.

12. דבריו של השופט אינפלד **בע"פ גבאי** אודות הצורך בהחמרת הענישה בגין עבירות סביבתיות מהדהדים פסיקה קודמת של בית המשפט העליון ושל בתי המשפט המחוזיים. כך למשל ברע"פ 1223/07 **סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל** (12.2.2007) כתב שופט בית המשפט העליון סלים ג'ובראן כי "בית-משפט זה עמד בעבר על הנזק הרב העלול להיגרם לכלל החברה בשל ביצוע עבירות הנוגעות לפגיעה באיכות הסביבה, בציינו: "שמירת הפסולת או פיזור וניקוז בדרכי בלתי מבוקרת תביא לפגיעה - לעיתים פגיעה אנושה - באיכות החיים, בצחות האוויר, בזיהום מי-תהום, בהשמדת החי" (רע"פ 7861/03 **מדינת ישראל נ' המועצה האזורית גליל תחתון**...). הצורך החברתי הגובר בשמירה על משאבי הטבע ההולכים ומתדלדלים וההכרה בנזק שנגרם לכלל הציבור בשל זיהום הטבע והסביבה, חייבה את המחוקק לקבוע רמת ענישה משמעותית לעוברים עבירות אלו, ואת בית-המשפט בתורו לנקוט מדיניות ענישה מחמירה כלפי אותם עבריינים". בעפ"ג (חיפה) 41577-08-14 **מדינת ישראל נ' מוחמד מנאע** (13.11.2014) כתבו שופטי בית המשפט המחוזי באותו עניין ש"בתי המשפט הביעו עמדה נחרצת באשר לדרך בה יש לנהוג בעבריינים סביבתיים על מנת שלא לתת "פרס" לעוברים על החוק המשליכים פסולת שלא באתרים מוסדרים ופוגעים בעסקים שומרי חוק המשלמים מחיר כלכלי להסדרת עסקיהם. נקבע בפסיקה כי יש למצות את הדין עם מבצעי עבירות מסוג זה ולהעלות את רף הענישה במסגרת הקבועה בחוק, להרתיע ולשלול את כדאיות ביצוע העבירות, אשר הינן עבירות כלכליות במהותן. מגמה זו מקבלת את תמיכתי המלאה, שכן מדובר בעבירות אשר נעברות ממניע כלכלי, תוך ניסיון לחסוך בזמן ובכסף על ידי פגיעה באינטרסים של הציבור הרחב בשמירה על ניקיון ואיכות הסביבה ובנוסף ישנו קושי רב בתפיסת העבריינים בעבירות אלה והדבר עולה למדינה כסף ומשאבים רבים". אני שותף לעמדתו של השופט אינפלד שהמהלך של החמרת הענישה בעבירות אלה טרם מוצה. כמו כן יש להדגיש שכאמור בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה **בעפ"ג מנאע** בעבירות אלה הנעברות מתוך מניע כלכלי יש חשיבות רבה לרכיב הכספי בענישה.

13. בהתאם לאמור בסעיף 40 לחוק העונשין בקביעת מתחם הקנסות ההולמים יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם. במקרה שבפניי מדובר ככל הנראה בנאשם אמיד ביותר, שכן בעדותו במשפט סיפר כי עסקיו מגלגלים מיליוני שקלים מדי חודש והוא מעסיק לדבריו יותר מ-150 עובדים. דבריו של נאשם 1 בפניי בטרם גזירת הדין אודות הנזק הכלכלי שנגרם לו כתוצאה מניהול ההליכים נגדו לא בוססו בראיות כלשהן (ראו בהמשך פירוט של דברו האחרון של הנאשם). גם לגבי החברה שהיא נאשמת 2 לא הובא בפניי כל מידע המלמד על קשיים כלכליים כלשהם שמהם היא סובלת.

14. בהתחשב בסיכונים הסביבתיים והבריאותיים שיצר והפגיעה המיוחדת בשלטון החוק בכך שלא קיים צו מנהלי, במשך התקופה שבמהלכה נעברו העבירות (כשנה, אך לא ברצף), בעובדה שבמשך כחודש הפעיל ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות תחנת מעבר לפסולת בניין, במועד אחר לא פינה כמות גדולה של פסולת בהתאם לצו שחייב אותו לעשות כן, שלא מנע שני מקרים של השלכת פסולת ברשות הרבים, והפעיל באופן עָתִי נפה להפרדת פסולת ללא רישיון, בהתחשב ברמת הענישה הנוהגת, במצבו הכלכלי של הנאשם ובכל יתר הנתונים שפירטתי לעיל, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לנאשם 1 הוא בין מאסר על תנאי למאסר בפועל לתקופה קצרה. מתחם הקנס ההולם הוא בין 80,000 ₪ ל-180,000 ₪.

15. בהתחשב בכך שנאשמת 2 (החברה) הורשעה "רק" באי קיום צו ניקוי שחייב אותה לנקות כמות גדולה של פסולת, ובהתחשב בכך שסעיף 13(ב) לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 קובע קנס מקסימלי כפול לתאגיד לעומת יחיד, ובהתחשב בשאר הנתונים שפירטתי לעיל, אני קובע שמתחם העונש ההולם לנאשמת 2 הוא של קנס שבין 60,000 ₪ ל-140,000 ₪.

16. בטרם אפנה לקביעת עונשיהם של הנאשמים בתוך מתחם העונש ההולם אתיחס בקצרה לדבריו של הנאשם בפניי בטרם גזירת הדין. בשלב זה המכונה "דברו האחרון של הנאשם" נשא הנאשם דברים ארוכים מן הכתב. דבריו של הנאשם לא כללו כל הכאה על חטא, אלא ביטאו את תחושתו כי הכרעת הדין עשתה לו עוול, בין היתר בכך שהתעלמה מהתנהגויות פסולות של גורמי אכיפת החוק. הנאשם חזר על טענותיו מן המשפט שלפיהן הוא קורבן לרדיפה על ידי הרשויות. הנאשם טען שרק פעמיים הושלכה פסולת בשל "טעות ועצלנות של אחד הנהגים". עוד טען שביצע את צו הניקוי ושכאשר בנו את המגדלים במקום שלגביו הוצא צו הניקוי לא נמצאה כל פסולת במקום. לעניין הנפה טען שהיא אינה צריכה רישיון, אך הוא קיבל אותה מכפיר אליהו שהחזיק ברישיון להפעלתה. עוד ציין הנאשם שבשל ההליכים שהתנהלו נגדו, לקוחות הפסיקו לעבוד איתו ובנקים הפסיקו להלוות לו ולכן נגרם לו "חסרון כיס ענק", ולדבריו גם נזק בריאותי. הנאשם הדגיש שבשנים שחלפו מאז האירועים שבגינם הורשע בתיק זה, הוא לא הואשם או הורשע בעבירה נוספת. עוד ציין שעסקיו החוקיים תורמים לציבור ולסביבה, והרשעתו עשויה לפגוע בהתקשרויות שלו עם משרד הביטחון.

17. ההגנה לא הביאה ראיות שיבססו טענה (שעלתה בדברו האחרון של הנאשם) לפגיעה חריגה שנגרמה או שתגרם לנאשמים כתוצאה מהרשעתם או מעונשים שיוטלו עליהם.

18. כפי שניתן לראות, למרבה הצער אף בשלב הטיעונים לעונש לא קיבלו על עצמם הנאשמים כל אחריות למעשיהם. לצערי, במקום לקחת אחריות על מעשי הנאשמים, ההגנה המשיכה בשלב הטיעונים לעונש לעדכן את גרסאותיהם העובדתיות של הנאשמים בניסיון להתאימן לממצאים בהכרעת הדין, ואף הציגה באופן שגוי ממצאים מסוימים שנקבעו בהכרעת הדין. להלן מספר דוגמאות, שחלקן הוזכרו לעיל, להתנערות זו מאחריות:

א. בעניין תחנת המעבר - כאמור לעיל, סניגורם של שני הנאשמים ונאשם 1 עצמו הציגו בטיעונים לעונש את קביעותי בהכרעת הדין אודות הפעלת תחנת המעבר באופן שגוי שנועד לצמצם את אחריותם של הנאשמים. כפי שהסברתי לעיל, בהכרעת הדין ציינתי שצפייה בסרטונים שבת/72 מלמדת על כך

שבחלקות 68-69 נשפכו מכולות של אדמה מעורבת באבנים קטנות ומכולות של אדמה "נקייה" ופעמיים לפחות תועדה שפיכה של פסולת בניין "מובהקת" בחלקות אלה. בטיעונים לעונש ההגנה התייחסה רק לכך שציינתי בהכרעת הדין שבצמד החלקות 68-69, תועדה פעמיים השלכת פסולת בניין "מובהקת", והתעלמה מהשלכת אדמה מעורבת באבנים קטנות בחלקות אלה ומן המסקנות הנוגעות לחלקות 92-94, שבה תועדה השלכה עקבית של פסולת "מובהקת" ואדמה לסירוגין.

ב. גם בעניין הפעלת הנפה למיון פסולת לא נטלו הנאשמים אחריות למעשיהם אפילו אחרי שהוכרע דינם - במשפט טענה ההגנה שניתן להפעיל את הנפה ללא רישיון, ואילו בטיעונים לעונש טען הסניגור שמדובר במכונה ניידת שלא הוכח במשפט שלא ניתן לה רישיון בכל ערי ישראל אלא רק ברמת גן (בעוד במשפט לא טען כי היה רישיון להפעלת הנפה). נאשם 1 הגדיל כאמור לעיל לעשות ובטיעונים לעונש טען לפתע שלכפיר אליהו (שהעיד בתיק) היה רישיון להפעלת הנפה, והוא שהפעיל אותה, טענה שנאשם 1 לא טען בחקירה או במשפט מעולם.

ג. גם על אי קיום צו הניקוי לא נטלו הנאשמים אחריות לאחר מתן הכרעת הדין. זאת, אף על פי שנאשם 1 מעולם לא טען בחקירה או במשפט שביצע אותו במועדו. כאמור בהכרעת הדין, הסניגור, כעורך דינו הקבוע של הנאשם, הודיע במכתב ששלח לרשויות ב-11.3.2013 כי צו הניקוי בוצע (ברמה מסוימת לפחות - כלשונו של עו"ד צפירי במכתב: "החליט מרשי לפנות את כל ערימות אדמת החמרה... מצ"ב תמונות השטח אחרי הפינוי"), וצירף תמונה המוכיחה לטענתו כי השטח נוקה. בשלב ההוכחות טען הסניגור שהזמן שחלף מאז שלח את המכתב אודות השלמת הניקוי ועד שנערכה הבדיקה שבה נקבע שהפסולת לא פונתה והצו לא בוצע (ב-9.4.2013), לא מאפשר להסתמך על ממצאי הבדיקה, שכן יתכן שהפסולת שנמצאה בבדיקה הושלכה אחרי השלמת הניקוי על ידי הנאשמים ולפני שנערכה הבדיקה. והנה, בטיעונים לעונש ניסה הסניגור להתלות בכך שאחד הנימוקים בהכרעת הדין לקביעה שצו הניקוי לא בוצע היה שלא הוצגו קבלות על פינוי פסולת בהיקף חריג בראשית חודש מרץ 2013 (לאחר הוצאת הצו ולפני משלוח מכתבו של הסניגור על השלמת הניקוי), והדגיש שהוצגו קבלות על פינוי פסולת בראשית חודש אפריל 2013 (בתקופה שבה עדיין היה הצו תקף), תוך שהוא מציין שבמחצית השנייה של חודש מרץ בשנה הרלוונטית חל חג הפסח. כלומר, כדי להתנער מאחריות נרמז שהצו בוצע בראשית חודש אפריל. טענה זו סותרת הן את מכתבו של הסניגור שנשלח כאמור ב-11.3.2013 והודיע על השלמת הניקוי, והן את הטענה במשפט שלא ניתן להסתמך על הבדיקה שערכו הרשויות ב-9.4.2013, כיוון שנערכה לפי הטענה זמן רב אחרי השלמת הניקוי. יש לציין בהקשר זה שלנאשמים עיסוק נרחב מאד בתחום הפסולת שאינו קשור לעניינים שנדונו בתיק זה, כך שהעובדה שבחודש אפריל פינו פסולת לאתרי הטמנה מוסדרים, אינה מהווה בפני עצמה הוכחה לכך שצו הניקוי בוצע.

19. לזכותו של נאשם 1 יש לזקוף את העובדה שכפי שציינתי לעיל הוא דאג לפינוי הפסולת מתחנת המעבר הבלתי חוקית סמוך לאחר פשיטת המשרד להגנת הסביבה.

20. עוד יש לזקוף לזכותו של נאשם 1 את העובדה שיש לו פעילות חוקית נרחבת בתחום פסולת הבניין ובכך הוא אכן תורם לציבור ולפרנסת עובדיו הרבים.

21. אינני מוצא כי מעשי הרשויות בתיק זה מצדיקים הקלה בעונשיהם של הנאשמים.

22. העבירות שבהן עוסק תיק זה נעברו לפני יותר משמונה שנים. התובע תלה עניין זה ב"גרירת רגליים" של הנאשמים במשפט, אך אינני סבור שניתן לתלות את האשם בהתמשכות ההליכים רק בהתנהגות הנאשמים. כתב האישום בגין עבירות שהסתיימו בשנת 2013 הוגש רק בשנת 2016. בכתב האישום לא הסתפקה המדינה בהאשמת הנאשמים באישומים שנתמכו בראיות טובות (המעשים שבגינם הורשעו הנאשמים), אלא עטפה אותם באישומים רבים נוספים שמראש לא היו להם ראיות טובות, ובכך גרמה להארכה מיותרת של המשפט שפוגעת הן בנאשמים והן באינטרס הציבורי שבאכיפה מהירה של החוק. **אני מקווה שאנשי המשרד להגנת הסביבה יפיקו לקחים בעניין זה, וגישת "כל המרבה הרי זה משובח" תוחלף בגישה זהירה המפנימה כי לעיתים: "תפסת מרובה לא תפסת".** גם להגנה הייתה תרומה להתמשכות ההליכים. באופן מיוחד יש לציין שהמשפט התעכב במשך כשנה כדי למצוא לשני נאשמים אחרים ייצוג חליפי אחרי שהתעורר חשש לכאורי לניגוד עניינים בייצוגם על ידי אותו סניגור שמייצג את הנאשמים שעניינם נידון בפניי כעת. התמשכות ההליכים הושפעה גם מעניינים הקשורים להקצאת משאבים בבית המשפט, ולכך שהמדינה מיוצגת בתיקים אלה על ידי עורכי דין פרטיים, עניין המקשה על תיאום דיונים.

23. הנאשמים הורשעו לאורך השנים במספר עבירות תכנון ובנייה. בשנת 1993 הורשע נאשם 1 בבנייה ללא היתר ומאוחר יותר הורשע בתיק שני באי קיום צו ההריסה שהוצא נגדו לאחר שהורשע בתיק הראשון. בסוף העשור הראשון של שנות האלפיים הורשעו שני הנאשמים בביצוע עבודות ללא היתר. בראשית העשור השני של שנות האלפיים הורשעו שני הנאשמים בשימוש במקרקעין ללא היתר, אי קיום צו הריסה ועבירה נוספת. (ראו רע"פ 4357/01 **יעקב סבן נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה "אונו"** (7.1.2002), ת"פ (רמלה) 40592/08 (24.5.2011) המופיע בגיליונות הרישום הפלילי שהגישה התביעה, רע"פ 7940/14 **סבן יעקב - ציוד לבניין בע"מ** (8.12.2014) - תע/6-1).

24. נאשמת 2 הורשעה בשנת 2007 בגין ביצוע עבירות סביבתיות שבבסיסן הפעלת תחנת מעבר ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות בין השנים 2001-2003, וזאת בשטח כפר אז"ר. בגזר הדין הוטל עליה קנס בסך ₪ 75,000 והיא חויבה לחתום על התחייבויות להימנע מעבירה בסך ₪ 100,000 ובסך ₪ 250,000. נאשם 1 שנמחק מאותו כתב אישום חויב אף הוא לחתום על התחייבות להימנע מעבירה בסך ₪ 500,000. לתחנת המעבר הוציא בית המשפט צו סגירה.

25. התובע הגיש תעודת עובד ציבור (תע/3) שלפיה נאשם 1 שילם בין השנים 2014-2017 קנסות שבין ₪ 500 ל-1,500 בגין עבירות סביבתיות. ואולם, כאשר ביקש הסניגור לברר בגין אלו מעשים שולמו הקנסות איתר התובע רק שניים מהדו"חות והסתבר שהם עוסקים בהשלכת בִּדְלִי סיגריות מרכב. במצב דברים זה אני מתעלם מהרשעות אלה בעבירות של ברירת משפט וממליץ לתביעה שלא להגיש שוב תעודות עובד ציבור שאינן מפרטות את מהותם של הדו"חות.

26. לנוכח העובדה שלחובת הנאשם 1 אין הרשעות קודמות בעבירות סביבתיות ולאור הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות, וגם בהתחשב בכך שהפסולת מתחנת המעבר פונתה סמוך לאחר שהתגלתה ושלנאשם עיסוקים חוקיים רבים בתחום הפסולת שתורמים לחברה, צריך עונשו להיות במחצית התחתונה של מתחם העונש ההולם. עם זאת, בהתחשב בכך שנאשם 1 התנער באופן קיצוני מכל אחריות למעשיו ולחובתו מספר הרשעות בעבירות תכנון ובנייה שאף הן מתחום הפרת הרגולציה, אין מקום להטיל עליו עונש הנמצא בקצה התחתון ממש של מתחם העונש ההולם אלא בשליש התחתון בלבד.

27. בהתחשב בכך שלנאשמת 2 הרשעה בעבירה סביבתית חמורה שבוצעה באותו מקום ומספר הרשעות נוספות בעבירות תכנון ובנייה, כמו גם בהתנערותה המוחלטת מאחריות לביצוע העבירה, ומנגד בכך שהעבירות הסביבתיות הקודמות שעברה נעברו לפני שנים רבות וגם מאז ביצוע העבירות שבהן הרשעתי אותה חלף זמן רב, עונשה של נאשמת זו ראוי שיהיה קרוב לאמצע מתחם העונש ההולם שקבעתי.

28. לנוכח האמור לעיל אני גוזר על נאשם 1 את העונשים הבאים:

א. 3 חודשים מאסר על תנאי ל-3 שנים שלא ישוב ויעבור עבירה כלשהי הקשורה בהפעלת תחנת מעבר לפסולת ללא רישיון או ללא התשתיות הדרושות או עבירה של הפעלת אתר לפינוי פסולת ללא רישיון או עבירה של אי קיום צו שיפוטי או מנהלי בתחום הגנת הסביבה.

ב. קנס בסך 110,000 ₪ או 5 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם לקרן לשמירת הניקיון ב-10 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 1.5.2022 באמצעות שוברי תשלום שהתביעה תמציא לנאשם.

ג. הנאשם יתחייב על סכום של 50,000 ₪ להימנע בשלוש השנים הקרובות מביצוע עבירה של השלכת פסולת ברשות הרבים או עבירה של הפעלת נפה ללא רישיון או עבירה של אחריות נושא משרה בהקשר של ביצוע אחת מעבירות אלה. לא יתחייב הנאשם כאמור יאסר למשך 60 יום.

ד. הנאשם יתחייב על סכום של 200,000 ₪ להימנע בשלוש השנים הקרובות מביצוע עבירה של הפעלת תחנת מעבר ללא רישיון או ללא התשתיות הדרושות, או עבירה של הפעלת אתר לפינוי פסולת ללא רישיון, או עבירה של אחריות נושא משרה בהקשר של ביצוע עבירה מעבירות אלה, או עבירה של אי קיום צו שיפוטי או מנהלי בתחום הגנת הסביבה. לא יתחייב הנאשם כאמור יאסר למשך 90 יום.

29. על נאשמת 2 אני גוזר את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 90,000 ₪ שישולם לקרן לשמירת הניקיון ב-10 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 1.5.2022 באמצעות שוברי תשלום שהתביעה תמציא לנאשמת.

ב. נאשמת 2 תתחייב על סכום של 100,000 ₪ להימנע בשלוש השנים הקרובות מביצוע עבירה של השלכת פסולת ברשות הרבים.

ג. נאשמת 2 תתחייב על סכום של 200,000 ₪ להימנע בשלוש השנים הקרובות מביצוע עבירה של אי קיום צו שיפוטי או מנהלי בתחום הגנת הסביבה, או עבירה הקשורה בהפעלת תחנת מעבר לפסולת ללא רישיון או ללא התשתיות הדרושות או עבירה של הפעלת אתר לפינוי פסולת ללא רישיון.

30. הואיל והעבירות נעברו לפני זמן רב והתביעה לא הביאה כל ראיות שתחנת המעבר חידשה את פעולתה מאז, אינני מוצא מקום להיעתר לבקשת התביעה ולהוציא צו סגירה לתחנת מעבר שאינה קיימת.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, 9 בפברואר 2022, בנוכחות הצדדים.